

Verslag ALV WEW

29-04-2010

Natuurmonumenten St-Jans klooster

Evalyne de Swart trapt af. Het inhoudelijk deel van de ALV is in naam georganiseerd door de subgroepen KRW en sloten, maar in de praktijk vooral door Henk Hoogenboom. De kleine wateren staan centraal, omdat de focus binnen de KRW op de grote wateren ligt. Vennen, sloten, kanalen, kreken, duinrellen e.a. dreigen hier de dupe van te worden. De waterkwaliteit van deze wateren moet geborgd worden in waterbeheerplannen (waterschappen) in samenwerking met provincies die een specifieke status kunnen toedelen aan kleine wateren (HEN/SED, waterparels). Sprekers zijn Harmke van Dam (Natuur- en Milieufederatie Utrecht), Anne Dolmans (Provincie Utrecht) en Peter van Puijenbroek (Planbureau voor de Leefomgeving).

Harmke van Dam constateert dat er binnen de KRW gekozen is voor een focus op grote wateren, omdat er anders een te grote (papieren) verplichting ontstaat richting EU. De KRW biedt in essentie bescherming aan alle wateren (art. 1a: bescherming voor alle wateren van bron tot zee). Kleine wateren zijn karakteristiek voor het Nederlandse landschap en zijn vaak dicht bij huis. Toch is er vanuit waterschappen en provincies vaak weinig aandacht voor. Ze verdienen daarom bescherming. In samenwerking met de Provincie Utrecht is gekeken of er een inspanningsverplichting mogelijk is voor kleine wateren. Dit heeft geleid tot de aanwijzing van 25 waterparels (oorspronkelijk 48 waterparels, veel waterparels in het gebied van Stichtse Rijnlanden zijn afgevallen). Aan de hand van een aantal voorbeelden (o.a. Oostelijke Vechtplassen, Botshol, Terra Nova, fortgrachten, Mastenbroekse Polder) laat ze zien wat de context is van verschillende kleine wateren. Vooral voor kleine wateren met een EHS doelstelling ziet ze goede kansen. Er is in potentie geld beschikbaar mits de doelstelling voldoende is uitgewerkt. Ze concludeert dat door creatieve vormen van financiering meer bescherming mogelijk is dan nu het geval is. Bij de Provincie Utrecht is er (onder druk van o.a. de Natuur- en Milieufederatie) in het waterplan wel iets vastgelegd over de bescherming van waterparels, maar is er geen wil om hier invulling aan te geven. Er wordt gewezen op de EHS. Een ieder wordt opgeroepen dit op te pakken.

Anne Dolmans benadrukt de rol van de provincie die voornamelijk gericht is op afstemming. Doel en aanpak moeten zoveel mogelijk uniform zijn. De KRW beschermt maar 5% van de wateren in de Provincie Utrecht. De provincie Utrecht werkt samen met de provincie Gelderland aan een methodiek voor wateren die buiten de door het Rijk aangewezen KRW-waterlichamen vallen. Deze methodiek volgt in grote lijnen de KRW-methodiek, maar is soberder van opzet. Zo hoeft alleen het meest gevoelige biologische kwaliteitselement bemonsterd te worden. Er is discussie over of de doelen ook formeel moeten worden vastgesteld. Het standpunt van de Provincie Utrecht is dat de doelen niet bestuurlijk moeten worden vastgesteld. De doelen vormen een middel en zijn richtinggevend voor de gebiedsprocessen. Alle wateren moeten voldoen aan een basiskwaliteit. Het is nog onduidelijk wat de basiskwaliteit inhoudt. Voor wateren met een specifieke natuurwaarde geldt een hogere ambitie. Dit biedt kansen voor waterparels. Overigens wordt opgemerkt dat er al veel maatregelen worden genomen in kleine wateren.

Peter van Puijenbroek geeft een samenvatting van resultaten van zijn onderzoek naar trends in waterkwaliteit voor het Compendium voor de Leefomgeving. Hij vergelijkt de trend voor kleine wateren met die van grote wateren. Van de kleine wateren zijn sloten het minst beschermd. Ze vallen (grotendeels) buiten het beschermingsregime van zowel KRW als Natura2000. Er is relatief veel data beschikbaar in vergelijking met grote wateren, hoewel de hoeveelheid iets lijkt af te nemen. Het is lastig om iets over de trend in sloten te zeggen, omdat de jaar tot jaar variatie groot is. Bovendien is de bandbreedte rond de mediaan groter dan voor andere wateren. Toch lijkt de kwaliteit licht te verbeteren. Hij benadrukt dat sloten meer aandacht behoeven. Naast de nutriëntenproblematiek vormt vismigratie een belangrijk probleem. Mogelijk kan de paling centraal staan als symbool voor herstel, zoals zalm in de grote rivieren centraal staat.